

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als archeologische site van een hoogtenederzetting uit de ijzertijd op de Kemmelberg in Heuvelland (Kemmel, Dranouter en Loker)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de adviesvraag bij het college van burgemeester en schepenen van Heuvelland, ingediend op 4 oktober 2017;

Overwegende dat het advies niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 16 november 2017, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat een hoogtenederzetting uit de ijzertijd op de Kemmelberg archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

het archeologisch bodemarchief is alles wat rest van een imposante, versterkte nederzetting van de aristocratische elite uit het begin van de La Tène-periode. Hierin berust alle informatie over de oprichting, de evolutie, de verdediging en de organisatie van een nederzetting met belangrijke archeologische waarde. Het is ook een van de enige plekken met informatie over de levenswijze van de aristocratische elite op dat moment. Een indrukwekkend verdedigingssysteem, dat anderhalve kilometer lang is en gebruik maakt van de aanzet van de hellingen en de vondsten uit een rijke afvalaag tonen dit aan. De meerwaarde zit ook in de zeldzaamheid van dergelijke sites in Vlaanderen. Zowel naar de aard als naar de datering is dit in Vlaanderen een uitzonderlijke situatie. Een dergelijke vesting plaatst de Kemmelberg ook in een Europese context met zowel mediterrane als centraal-Europese invloeden. Plaatselijk zijn ook resten bewaard van oudere, midden-neolithische bewoning met sporen van vroege landbouw,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als archeologische site:

een hoogtenederzetting uit de ijzertijd op de Kemmelberg, Kemmelbergweg, Kleine Kemmelstraat en Klokhofweg in Heuvelland (Kemmel, Dranouter en Loker), bekend ten

kadaster: Heuvelland, 4de afdeling, sectie A, 827A, 828, 829H 829M, 830C 830F, 831A, 832N, 835E, 835G, 835H 837A en 6de afdeling, sectie B, 408A, 408C, 408D en 7de afdeling, sectie B, 679, 680A, 681A, 686M, 687G, 689D, 690N, 690R, 690P, 690V en 690W en deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. De archeologische site heeft archeologische waarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken zijn velerlei.

De Kemmelberg is 156 m boven de zeespiegel gelegen en neemt als overwegend beboste getuigenheuvel in het landschap een dominante en overzichtelijke positie in. De heuveltop is uitnodigend geweest voor de vroegere mens om er zich te vestigen en om veiligheid en bescherming te bieden. De belevingswaarde van de site is dus zeer hoog.

De Kemmelberg is als versterkte hoogtenederzetting uit de ijzertijd niet uniek in Vlaanderen, maar wel zeldzaam. Slechts vijf andere dergelijke sites zijn vooralsnog bekend: de Kooigemberg bij Kortrijk, Borgstad bij Asse, de Kesselberg bij Leuven, de Kesterheide bij Gooik en het Plateau van Caestert.

Het voorbije archeologisch onderzoek was hoofdzakelijk gefocust op het verdedigingssysteem. Op de noord- en westflank is een omlopend en performant verdedigingssysteem aanwezig, dat uit wallen (met palissade) en grachten bestaat. In bepaalde gevallen valt aanpassing en heraanleg op. Ook zijn er aanwijzingen voor een toegangsweg, die zich tussen wal en gracht voortslingert. Het potentieel van de binnenruimte mag hoog ingeschat worden. Resten van bewoning, eventuele burgerlijke en religieuze structuren en artisanale installaties behoren tot de mogelijkheden. Een dikke afval laag, die uitzonderlijke vondsten van mediterrane of centraal-Europese inslag of herkomst bevat, maar daarnaast ook bewijzen voor lokale aardewerkproductie levert, plaatst de site op een hoog niveau en bevestigt overtuigend de elitaire status van deze vestiging.

Daarnaast zijn er ook belangrijke, plaatselijk (op de zuidwestelijke flank) goed bewaarde resten van midden-neolithische bewoning aangetroffen, die door allerlei prospectievondsten in de directe en de wijde omgeving in een ruimer perspectief kunnen geplaatst worden.

Tegelijk zijn ook een vijftal concentraties van paleolithisch en mesolithisch materiaal gelokaliseerd in de topzone van de Kemmelberg.

Art. 3. Voor de beschermde archeologische site gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° *in situ* behouden van het bodemarchief en de (micro-)reliëfstructuren uit de ijzertijd en van oudere sporen en vondsten;
- 2° vermijden van alle mogelijke vormen van bodemverstoring;
- 3° vermijden van bodemerosie, in het bijzonder ter hoogte van de terrasvormige reliëfstructuren van wallen en grachten, door (over)betreding te vermijden of onmogelijk te maken;
- 4° tijdig vellen van windvallige bomen, zonder daarbij de wortelkluit te rooien;
- 5° instellen van een cyclisch bosbeheer, met facultatief gefaseerd dunnen van de boomlaag waarbij een natuurlijke of gestuurde bosverjonging plaatsvindt;
- 6° facultatief ontwikkelen van een archeologisch niet-destructief struweel in de bosrandzones en ter hoogte van de wallen en de grachten;
- 7° in acht nemen van een bijzondere bosbeheerspraktijk, onder meer door vooropgezette sleeproutes en eventuele exploitatiewegen te volgen, door lier- of paardenkracht te overwegen en door kappingen slechts uit te voeren in een geschikte periode;
- 8° inpassen van voorafgaand en preventief archeologisch onderzoek wanneer impactgevoelige beheersingrepen worden gepland op plaatsen waar archeologische

- data ontbreken of wanneer *in situ* behoud van bodemsporen niet kan worden gegarandeerd;
- 9° streven naar een open omgeving voor de topzone om zo het aloud uitzicht te benaderen.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van de beschermde archeologische site zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° het gebruik van een metaaldetector om archeologische vondsten met metalen component op te sporen dient te gebeuren door een erkende archeoloog of door een erkende metaaldetectorist onder de autoriteit van een erkende archeoloog, en dit enkel in het kader van een onderzoek vanuit wetenschappelijke vraagstelling, of in opmaak of de uitvoering van een archeologienota;
- 6° het microreliëf van het terrein te behouden.

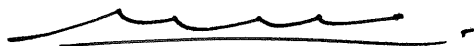
Art. 5. Voor de volgende handelingen aan de beschermde archeologische site moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het wijzigen van het microreliëf;
- 2° elke handeling, die een aanzienlijke wijziging van landschapskenmerken tot gevolg heeft, met uitzondering van cultuurgewassen, onder meer voor de landbouw, en de tuinbeplanting;
- 3° graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;
- 4° het plaatsen van ondergrondse leidingen;
- 5° het aanleggen of wijzigen van wegen en paden;
- 6° het aanleggen of wijzigen van parkeergelegenheden;
- 7° het aanplanten, vellen en ontstronken van bomen;
- 8° het plaggen en afvoeren van plaggen;
- 9° het scheuren van grasland;
- 10° het omzetten van grasland naar bos.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, 09 JAN. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS